

Sve količine mleka, koje proizvođač nudi na prodaju, zagantovano bi se otkupljivale bez obzira na ljetni priliv mleka. Organizovano bi se radilo na povećanju stručnosti mlekarskih stručnjaka i radnika.

Mogućnost stvaranja novčanih fondova za unapređenje mlekarstva dotičnog kraja.

Zadovoljavajući potrebe tržišta Savez bi bio u mogućnosti da uspešno vodi borbu sa raznim nakupcima mleka na svojoj teritoriji, sa punim pravom zahtevanja od državnih organa zabrane njihovog nelojalnog rada.

Zadružna mlekarska preduzeća i pogoni uživaju stalne privredne olakšice i oslobođeni su plaćanja izvesnih društvenih obaveza i doprinosa.

Zaključak

Mislim da je ovaj predlog moguće ostvariti, jer se zasniva na praksi, koja je već u svetu potvrđena u organizaciji mlekarske privrede. Svakako o ovom predlogu, može se diskutovati, a bilo bi i veoma korisno, da se bolje razradi i objasni, no predlog je u duhu našeg privrednog i zadružnog sistema. Za početak nije potrebno da uđu u Savez svi pomenuti srezovi. Inicijativa može doći od jednog, pa se kasnije može proširiti na ostalu teritoriju, kada izgradnja bude završena i mlekara puštena u rad.

Bilo bi korisno, a to bi bez daljnijeg trebalo ponešto i u samoj Uredbi o zemljoradničkim zadrugama izmeniti: na primer da se ostvarena dobit povrati proizvođačima mleka — zadrugama u što većem iznosu i u kojem obliku oni žele, za što bolju stimulaciju. Isto tako veća ovlašćenja, odnosno veće učešće proizvođača mleka u radu mlekarskih pogona i preduzeća, ne okrnjujući time principe radničkog samoupravljanja.

Kako za sada postoje dva gledišta u pogledu poslovanja ove mlekare, i to: da mlekara bude gradsko preduzeće kao i sadašnja mlekara u Beogradu, ili da bude po ovome predlogu, bilo bi dobro da inicijativa za to dođe odozdo, na primer od samih sela, srezova, sreskih saveza i sl. pošto su u našem privrednom sistemu dozvoljeni svi vidovi udruživanja koji vode ka unapređenju jedne privredne grane, kako sami proizvođači žele i predlažu. Isto tako treba računati i na neposrednu pomoć Instituta za mlekarstvo, kako bi ova mlekara u praksi pokazala najbolji primer organizacije i poslovanja i dala potsticaj drugim mlekarskim preduzećima.

VIJESTI

SA SASTANKA U GLAVNOM ZADRUŽNOM SAVEZU U ZAGREBU

Potkraj siječnja održan je sastanak na inicijativu Stručnog udruženja mlekarskih privrednih organizacija Hrvatske i Zadružnog stočarskog saveza. Ovom sastanku prisustvovali su pored predstavnika sazivača i predstavnik Drž. sekretarijata za poslove narodne privrede NRH i Poljoprivredne komore NRH, a prisutan je bio i predsjednik Glavnog

zadružnog saveza NRH i član Izvršnog vijeća Hrvatske drug Ivan Buković-Čiro.

Zadaća ovog sastanka bila je, da se pretresu aktuelni problemi, s kojima se susreću mljekare u svom djelovanju naročito u nakupu mlijeka i opskrbi tržišta, pa međusobni odnosi Stručnog udruženja i Zadružnog stočarskog saveza.

Fotpredsjednik Udruženja drug ing. Đuro Dokmanović iznio je u kraćim crtama aktuelne probleme naših mljekara. — Iako je promet mlijekom preko mljekara u NRH u porastu, te je u god. 1954. dosega cca 51 milijun litara, u pojedinim mljekarama on se smanjio. Uporedo s tim cijene mlijeka i mliječnih proizvoda su porasle — ponuda ne podmiruje potražnju. Zbog konkurencije u nakupu na terenu i osnivanja novih mljekara na područjima, gdje se već vrši nakup mlijeka, dolazi do konkurencije, nabijanja cijena, troškovi se povisuju, a kvalitete usto slabi. Naročito to vrijedi u zimskim mjesecima.

Rezultat današnje konkurencije na terenu je visoka režija, koja uz povećana društvena davanja u ovoj godini u mljekarama u konzumnom mlijeku doseže 18 dinara pa i više po litri ili 100% od nakupne cijene.

Uzroci ovakovu stanju leže prije svega u maloj proizvodnji mlijeka, zapravo u malom broju goveda i njihovoj slaboj proizvodnoj mogućnosti.

Prema statističkim podacima, koje je iznio drug Dokmanović, broj goveda u NR Hrvatskoj smanjio se od god. 1931. do 1954. za cca 80.000. Broj krava u pojedinim kotarima od god. 1951.—1954. ne samo da stagnira nego se čak i nešto smanjio — (Osijek, Županja, Sl. Požega, N. Gradiška, Daruvar, Garešnica i dr.). Godišnja proizvodnja mlijeka po jednoj kravi u Republici Hrvatskoj cijeni se prosječno na 950 litara. Razlike između ljetne i zimske proizvodnje su ogromne, a kreću se po mjesecima od 3,5%—14% od godišnje proizvodnje.

Dok tako proizvodnja mlijeka stagnira ili se sporo podiže, broj i kapacitet mljekara znatno se proširuje. Današnji dnevni kapacitet mljekara u NRH iznosi cca 450.000 litara, dok njegovo prosječno iskorišćivanje vrlo je maleno i kreće se od prosječno 25 do 40%. U najnepovoljnijem su položaju novopodignute mljekare iz akcije UNICEFA, koje imaju velike obveze, veliku režiju, a malen promet.

Posljednje tri godine u Hrvatskoj se i zadruga sve više angažiraju u mljekarstvu, ali su dosad uglavnom prerađivale mlijeko i najviše su ga samo obirale, pa proizvodile maslac. Ovako postupaju najčešće zato, da izbjegnju riziku, većim investicijama i obvezama prema zajednici. Vrlo često najviše prihoda ne dobije zadruga, nego pojedinci, vlasnici separa-

tora. Uzgoj plemenitih pasmina svinja je također jedan od razloga, zašto se na ovakav način mljekari u zadrugama.

Dakako, pritom dolazi češće i do sporova između državnih, a naročito konzumnih mljekara i ovakvih prerađbenih zadrughnih mljekara. Ti sporovi izbijaju i u pisanju štampe, te je bilo čak i nekoliko neobjektivnih napada na pojedina mljekarska poduzeća.

Na kraju svog izlaganja drug Dokmanović iznosi, da se sa sličnim problemima bore i mljekare u ostalim narodnim republikama, naročito u njihovim centrima, pa napominje, a Stručno udruženje upozorilo je na njih i naše najviše organe vlasti i privrede, te je tom prilikom stavilo i stanovite prijedloge, kako bi se u dogledno vrijeme poteškoće uklonile i situacija popravila.

Učesnici ovog sastanka iznosili su u diskusiji svoja mišljenja i prijedloge.

Po izlaganju druga Bukovića mljekare bi prije svega trebale raspolagati točnim podacima o sveukupnoj proizvodnji i prometu mlijekom na svom području. Nadalje, mljekare dosad nisu same poduzimale ništa ozbiljnije, da se stočni fond, krmna osnova, a s tim u vezi i proizvodnja mlijeka poboljša; nisu angažirale ni svoje narodne odbore i druge organe i organizacije, kojima je to bila dužnost ili su za to imale materijalnih mogućnosti, a naročito ne gradove i industrijske centre. Ovo vrlo važno pitanje trebalo bi kompleksnije zahvatiti počevši od brige za navodnjavanje slavonskih pašnjaka i osiguranja pravilne zimske ishrane stoke silažom, koncentratima i dr. Zadrughni stočarski savez i Udruženje mljekara trebali bi načiniti plan za unapređenje stočarstva i proizvodnje po pojedinim područjima, a proizvođaču bi trebalo garantirati stabilniju otkupnu cijenu za mlijeko i za jedno dulje razdoblje.

U mljekarama treba ljeti prihvaćati što veće količine mlijeka i prerađiti ga, kako bi se tim količinama sira, maslaca, kondenziranog mlijeka i mlijeka u prahu interveniralo na tržištu u mjesecima, kada je veća potražnja. U tu svrhu treba osposobiti skladišta i hladnjače naročito u većim pogonima.

Mljekare ne bi trebale zarađivati i stvarati dobit, a morale bi se boriti za sredstva potrebna za stočarstvo i neprekidno upućivati proizvođače, kako će povećati proizvodnju mlijeka.

Mljekare moraju nastojati, da smanje svoje troškove, a u sadanjoj situaciji treba da zajednica ili određeni narodni odbori pomognu podmirivati eventualne troškove za konzumno mljeko.

Kad bi se mljekare proglasile zadružnima, situacija se ne bi bitno popravila, jer konkurencije ipak treba. U zadrugama moralo bi se povesti više računa o prihodima od separatora, i u čiju korist ti prihodi idu.

Među ostalim prijedlozima, koji su se čuli ovom prilikom, bili su i ovi: da se razvije veća suradnja mljekara sa zadrugama, i da se zadrugama u širem

obujmu povjere poslovi oko nakupa, sabiranja i prijevoza mljeka; da se osnuje fond za unapređenje mljekarstva; da se pored ostalih predloženih povlastica što prije isposluje regres na benzin za prijevoz mljeka; da se zašraži od N. O. gradova, neka sudjeluju u pokriću gubitaka na konzumno mljeku; da se između Stručnog udruženja mljekarskih privrednih organizacija Hrvatske i Zadružnog stočarskog saveza razvije veća suradnja, a pogotovo pri osnivanju novih mljekara. Radi toga treba, da se upravni odbori jedne organizacije, popune jednim članom iz druge organizacije, i obratno.

F. G.

DRUGI MLJEKARSKI TEČAJ ZADRUŽNOG STOČARSKOG SAVEZA

Dio polaznika i nastavnika II. mljekarskog tečaja

Pošto je potkraj god. 1954. završen I. Mljekarski tečaj za usavršavanje radnika zadružnih mljekara, Zadružni stočarski savez NR Hrvatske organizirao je i II. tečaj, koji će trajati četiri mjeseca.

Tečaj je već počeo 5. studenoga god. 1954. predavanjima iz općeg mljekarstva, koja su održali mljekarski stručnjaci: o maslarstvu, sirarstvu, mljekarskoj mikrobiologiji, gospodarstvom strojarstvu i ekonomici.

Nakon desetdnevnog teoretskog rada tečajci su upućeni na praksu u veće mljekare u Hrvatskoj: u mljekarsku industriju u Bjelovaru, mljekarsku industriju »Zdenka« u Vel. Zdencima i u zadružnu mljekaru »Slavija« u St. Petrovom Selu.

Svrha tečaja jest, da se za praktičan rad u manjim mljekarama osposobe oni mljekarski radnici, koji su već radili ili rade u mljekarama. Budući da su na-

vedene velike mljekare mogle primiti na praktičan rad ograničen broj polaznika, bio je i broj tečajaca ograničen na devet ljudi. Tečajci su iz Gračaca, Titove Korenice, Vrginmosta, Brođa na Kupi, Biškupca, Tršća i Molva.

A. P.

KREDIT ZA UNAPREĐENJE STOČARSTVA NA PODRUČJU KOTARA SLAVONSKI BROD

Privredni savjet gradske općine SlavonSKI Brod odobrio je stočarskoj zajednici kredit od 15 milijuna dinara za unapređenje stočarstva na području broskog kotara.

Kredit će poslužiti za nabavu rasplodnih krava i junica, a to će pridonijeti, da grad bude bolje opskrbljen mlijekom, mliječnim proizvodima i mesom.

UREĐENJE NOVE MLJEKARE U SL. BRODU

Grad SlavonSKI Brod osniva novu mljekaru s kapacitetom 10.000 litara, koja će omogućiti opskrbu potrošača pastereziranim mlijekom i kvalitetnim mliječnim proizvodima.

ZAGREBAČKA MLJEKARA POSTAJE KOMUNALNA USTANOVA?

U Savjetu za privredu NOa grada Zagreba razmatra se mogućnost da se Gradska mljekara pretvori u komunalnu ustanovu sa samostalnim finansiranjem.

GRADNJA NOVE HLADNJAČE U ZAGREBU

Doskora počinje gradnja nove hladnjače u Zagrebu, na Žitnjaku, nedaleko od Gradske mljekare. Kapacitet hladnjače iznosit će 250 vagona, a trošak za gradnju oko 600 milijuna dinara. Hladnjača bit će završena potkraj god. 1956.

Oprema za ovu hladnjaču dobiva se iz Engleske na ime pomoći.

Hladnjača će služiti za uskladištenje lako pokvarljivih živežnih namirnica — voća, povrća, maslaca, jaja i dr. i omogućit će bolju opskrbu grada svježom hranom, naročito zimi.

CHURCHILL — FARMER

Predsjednik engleske konzervativne stranke, a sada ujedno i predsjednik vlade Churchill nije samo državnik nego i farmer.

God. 1947. kupio je farmu, veliku 100 ha. Oko 40 ha otpada na oranice, a 60 ha su pašnjaci. Posjeduje 25 jerseykrava. Muznost im iznosi na godinu prosječno 4.381 kg mlijeka po kravi sa 5,6% masti.

ZA UNAPREĐENJE POLJOPRIVREDE U VARAŽDINSKOM KOTARU

Varaždinske zadruge ostvarile su 30 milijuna dobiti. Iz ostvarene dobiti zadruge nabavit će rasplodnu stoku i strojeve, prići će gradnji poljoprivrednih objekata, kao što su: mljekara u Novom Marofu, voćnjaci u Mađarevu i Završju, mlin u Podrutama i t. d.

